

gister, at de ikke maatte komme, uden det var nødvendigt, og at naar det stillede sig saaledes, at Nødvendigheden var i Begreb med at falde bort for de provisoriske Udgifter, saa var han derimod. Jeg forstod det ærede Medlem saaledes, at han foretrækker, at det hele sker paa normal Maade, men paa et senere Tidspunkt. Naar jeg ser paa vort hele provisoriske Militærbyggeri, saa maa jeg sige mig selv, at Hovedsagen er ikke ved denne Post, hvad vi gøre i denne Samling, om den gaar ud og ikke bliver udført provisorisk, først kommer igen efter Valgene og saa bliver Genstand for Forhandlinger her. Jeg synes, at det er at trække et forholdsvis lidet interessant Punkt frem og derved komme bort fra Hovedpunktet i denne Sag. Vi kunne dog ikke overse, at den Fæstning, her er anlagt, kræver visse Konsekvenser, hvis den skal blive staaende. Det have vi i Oppositionen ingen Grund til at overse. Vi have al Tid fremhævet som en af Grundene til at være mod den, at den som sin Konsekvens maatte medføre en Omdannelse og Forøgelse paa alle militære Omraader. Jeg har 100 Gange hørt det her, og det følger af sig selv, at det forekommer mig at være urimeligt af den nuværende ærede Krigsminister, der har anlagt denne Fæstning for egen Regning og Ansvar, at vente, at han derefter skal vedblive at være Minister uden at forsyne den med Kanoner, ligesom ogsaa at vente, at han, naar han har købt tilstrækkelige Kanoner, skal vedblive at være Minister uden at forsyne Kanonerne med Artillerister, som skulle brænde dem af. Det er noget, vi ikke ere blinde for. Det er sikkert nok, at naar Fæstningen skal blive staaende, kommer der mere til, det vide vi alle. Men derfor siger jeg ogsaa, at det er den, som det hele kommer an paa, og jeg tror, at det vil være forgæves at rette sin Modstand mod saadanne enkelte Kanoner og Artillerister, thi det maa vi være belavede paa, at de komme, naar Fæstningen bliver staaende. Det er kun at stifte Hovedet i Busken, naar vi ville skjule de Ting for os. Her er, som jeg tillod mig at sige i Gaar, og som jeg tror, vanskeligt skal kunne modsiges af nogen, et „enten — eller“. Hvis Fæstningen bliver staaende, vil dette Ministerium gøre, hvad det efter sin militære Indsigt anser for nødvendigt for at opretholde den som Fæstning, og det vil ingen kunne hindre Ministeriet i, saa længe det sidder og regerer provisorisk. Og det samme vil være Tilfældet, hvis der kommer et andet Ministerium, som vil opretholde Fæstningen. Ogsaa det maa vedligeholde den og anskaffe, hvad der bliver Konse-

kvensen af, at Fæstningen staar. Det er klart, enten staar Fæstningen, og saa kommer der fligt og mere af den Slags, eller ogsaa falder Fæstningen. Men vi, som ere imod disse Konsekvenser, have ingen anden Vej at bekæmpe dem paa end ved at bekæmpe selve Fæstningen. Enten falder Systemet eller det bliver staaende. Vi skulle ikke bilde os ind at kunne ville nu og da en Kanon eller en Artillerist ud af Fæstningen, naar Fæstningen selv bliver staaende. Jeg tror, at det vil være bedst for os, som ere imod disse Konsekvenser, at belave os paa, at der ikke er nogen Oppositionspolitik mulig mod de militære Udgifter, uden at den rettes mod selve Fæstningen, og uden at man bliver ved at fordrø, at den tages bort og forsvinder. Nu ved jeg godt, at man vil sige — og det vil jeg ikke modsiges nogen i — at dette i Djeblikket er et frugtesløst Arbejde. Men det er det ikke mere end i det hele taget vor hele Opposition er. Ja, hvis de ærede Medlemmer mene, at alt er tabt, at vi bør opgive Været paa alle Punkter og indordne os under Regeringens Ledelse, støtte og følge den, da er det rigtig, men saa skulde man hellere sige det rent ud. Tror man derimod, at det er muligt endnu at gaa frem paa den Frihedsbane, som man kom ind paa i 1849, kan der dog ikke være nogen Tvivl om, at det ogsaa vil være muligt at gøre dette overfor Militærvæsenet. Min Mening er, at dersom noget skal hjælpe os til den Sejer, som vi i Forening have set hen til, er det Militærvæsenet mere end det konstitutionelle Spørgsmaal.

Lüttichau: Jeg vilde gerne tillade mig at besvare det høje Ting med nogle Ordinger angaaende vort Sparekassævæsen her i Landet, navnlig for Landbruget. Jeg skal ikke give efter for den Fristelse, som den ærede foregaaende Taler kunde frembyde, til at søge at vise, hvorledes man ogsaa her i Landet har Maad til at lægge Sparestillinger til Side, og hvorledes den almindelige Velstand kun siges at være i jevn Fremgang, til fulde og til visse i samme Grad som i mange andre Kulturlande. Jeg tror, at dette er Tilfældet, og at det let kan bevises, men jeg ved ogsaa, og har saare ofte set Beviser for, at den ærede foregaaende Taler i alle Retninger, hvor det angaar Fædrelandsfind og Nationalitetsfølelse, er i Besiddelse af en Forknithedens Mand, som man kun kan besejle, men som vistnok hos ham er aldeles infurabel. Jeg vil da ikke gøre et Forsøg i den Retning og altsaa slet ikke bekæmpe, hvad der